

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไกหลักที่สำคัญในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ สถาบันการศึกษาจะเป็นศูนย์กลางที่ทำหน้าที่แทนองค์ประกอบของสถาบันอื่น ๆ กล่าวคือ ครอบครัวจะเป็นตัวกระตุ้นในการขัดเกลาทางสังคม รวมทั้งการสั่งสอนเด็ก ๆ และต่อมาโรงเรียนก็ถูกกำหนดให้ต้องรับงานในหน้าที่เหล่านั้น นักเรียนต้องมีการฝึกฝนเพื่อที่จะเข้าสู่อาชีพ ต้องมีการเรียนรู้โดยการฝึกทำงานตามสาขาที่เรียน ดังจะเห็นได้ว่าปัจจุบันโรงเรียนได้ทำหน้าที่ในการฝึกฝนอาชีพเป็นอย่างมาก

หน้าที่ที่สำคัญของการศึกษาก็คือ (Baldrige , 1980 : 258)

1. การขัดเกลาทางสังคม (socialization) นักเรียนจะทราบถึงปทัสฐานของสังคม ค่านิยม และความเชื่อผ่านสถาบันทางการศึกษา ซึ่งจะสอนให้รู้ว่า หน้าที่ของผู้ใหญ่ในสังคมควรจะเป็นอย่างไร และควรจะมีบทบาทอย่างไรในระบบสังคม บุคคลจะทราบความรู้สึกของผู้ที่อยู่ร่วมสังคมโดยผ่านทางการศึกษา

2. การสอนทักษะเรื่องเฉพาะอย่าง (teaching of special skills) สถาบันการศึกษาจะสอนคนให้มีคุณสมบัติเฉพาะอย่างในการที่จะทำหน้าที่ในสังคม บุคคลที่ได้รับการฝึกฝนหรือการศึกษา ก็จะสามารถกำหนดความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจของตนเองได้ จะเห็นได้จากกรณีที่คนต้องการประกอบอาชีพต่าง ๆ กัน ก็จะต้องมีการเรียนรู้ฝึกฝนความชำนาญในสาขาที่ตนต้องการประกอบอาชีพ การตั้งวิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถาบันวิชาชีพ ตลอดจนโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีอยู่ในสังคม ก็ด้วยวัตถุประสงค์ในการฝึกคนเข้าสู่อาชีพนั่นเอง

3. ยกระดับสถานภาพทางสังคม (improve social status) การที่นักเรียนได้รับการศึกษาคือ จะเป็นวิถีทางที่ดีที่สุดที่จะได้ทำงานที่ดี และจะต่อเนื่องไปถึงการยกระดับตำแหน่งในสังคมอีกด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า การศึกษาจะช่วยอธิบายการเคลื่อนที่ทางสังคม (social mobility)

4. การสร้างความรู้ใหม่ (generation of new knowledge)

แม้ว่าหน้าที่หลักของการศึกษาจะเป็นการถ่ายทอดความรู้และทักษะเฉพาะอย่างก็ตาม สถาบันการศึกษายังเป็นแหล่งของความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ จะเห็นได้ว่าอาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชนิดถอนรากถอนโคนเกิดขึ้น แม้กระทั่งนวัตกรรมต่าง ๆ ในทางศิลปะและดนตรีก็ยังมีการพัฒนาสูงขึ้นอยู่เป็นประจำ ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงเป็นสถาบันที่สำคัญต่อข้อสมมุติที่เกี่ยวกับชีวิตของคน

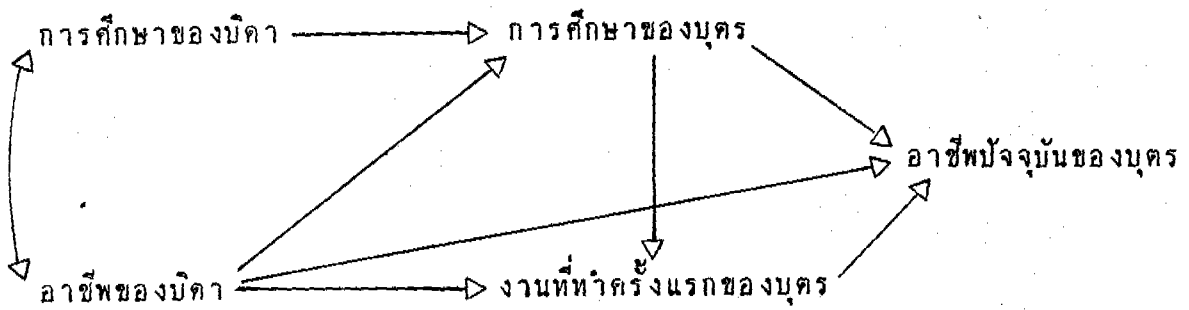
ในการศึกษาครั้งนี้ จะเน้นในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ทางสังคมของการศึกษาในการฝึกฝนอาชีพ ตลอดจนผลกระทบของการศึกษาต่อการเคลื่อนที่ทางสังคม รวมทั้งบทบาทของการศึกษาในฐานะเป็นช่องโอกาสและเป็นตัวจำกัดของความคาดหวังทางสังคมของบุคคล

Funk และ Wagnalls (1957, อ้างใน Lasswell 1965 : 403) ให้นิยามคำว่า "การศึกษา" หมายถึง "การพัฒนาความสามารถทั่วไปโดยใช้การฝึกฝนอย่างมีระบบ การให้ความรู้และการฝึกวินัยเพื่อจะสร้างคนให้มีภูมณฑลและลักษณะนิสัยที่จะเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงานและการดำรงชีวิตในรูปของคนที่มีการศึกษาและมีสายตาทักว้างไกล"

การที่บุคคลได้รับความรู้เฉพาะอย่าง ตลอดจนวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีการศึกษา ก็จะมีโอกาสในการบรรลุเป้าหมายของชีวิตมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย เพราะความเป็นไปได้ที่บุคคลจะดำรงชีวิตในสังคมอย่างสุขสมบูรณ่นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การที่ได้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา (Mayer, 1955:34) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญที่สุดในการอธิบายวิถีชีวิตของคนในอนาคตว่าเขาจะสามารถบรรลุเป้าหมายของเขาได้มากน้อยเพียงใด

พัฒนาการในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบรรลุสถานภาพนั้น ผู้ได้เริ่มทำการศึกษาอย่างจริงจังก็คือ Blau และ Duncan (อ้างใน Kerckhoff 1984 : 139-153) โดยเขาได้เปลี่ยนแปลงการวิจัยเกี่ยวกับการแบ่งช่วงชั้นในสังคมโดยการให้นิยามแนวคิดเกี่ยวกับแบบแผนการเคลื่อนที่ใหม่เป็นกระบวนการบรรลุสถานภาพ เปลี่ยนรูปแบบการวัดการเคลื่อนที่แบบง่าย ๆ

ที่เคยทำมาในอดีต ให้มีการวัดที่ชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อจะขยายถึงการเชื่อมโยงระหว่างภูมิหลังของบุคคลที่มีต่อจุดมุ่งหมายของบุคคลให้ชัดเจนขึ้น โดยได้พยายามตอบคำถามที่ว่า (1) ในการที่ภูมิหลังของบุคคลมีผลต่อจุดมุ่งหมายของบุคคลนั้น จะมีกลไกอะไรเข้ามาเกี่ยวข้อง และ (2) นอกจากนั้นยังจะมีตัวแปรอื่นใดอีกบ้างที่มีผลต่อจุดมุ่งหมายของบุคคล Blau และ Duncan ได้ปรับปรุงรูปแบบการศึกษาโดยนำเทคนิคการวิเคราะห์วิถี (path analysis) มาใช้ในการวิเคราะห์แทนรูปแบบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ตาราง (tabulation) ที่เคยใช้กันมาในอดีต นอกจากนั้นเขาได้อธิบายขบวนการบรรลุด้านภาพโดยการใช้การวิเคราะห์หลายตัวแปร (multivariate) โดยการสร้างตัวแบบที่อธิบายความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผล (causal model) เพื่อที่จะโยงตัวแปรต่าง ๆ ในตัวแบบ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งนอกจากจะอธิบายอาชีพของบุตร และอาชีพของบิดาแล้วยังอธิบายรวมไปถึงการบรรลุด้านการศึกษาของบิดา การบรรลุด้านการศึกษาของบุตร ตลอดจนงานเริ่มแรกของบุตรอีกด้วย ดังนั้นตัวแบบที่สร้างขึ้น นอกจากจะอธิบายแนวคิดหลักในการโยงอาชีพของบุตรและอาชีพของบิดาแล้วยังจะสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของเด็กกับจุดมุ่งหมายของเขาได้เป็นอย่างดี

ตัวแบบแสดงกระบวนการบรรลุด้านภาพของ Blau และ Duncan (1967 อ้างใน Kerckhoff 1984 : 141) นี้ ถือว่าเป็นการพัฒนาการศึกษากระบวนการบรรลุด้านภาพอย่างมากมาย เพราะเป็นการใช้พื้นฐานความคิดเกี่ยวกับขบวนการบรรลุดของบุคคล ใช้การวิเคราะห์หลายตัวแปร

โดยการสร้างตัวแบบที่อธิบายความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผล และใช้เทคนิคการวิเคราะห์วิถีในการทดสอบ ซึ่งทำให้สามารถวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวได้พร้อมกัน จึงทำให้ตัวแบบนี้ได้รับการยอมรับ และนำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการศึกษากระบวนการบรรลุสถานภาพต่อมากันอย่างมากมาย

จากแนวคิดที่แสดงผลกระทบของภูมิหลังที่มีต่อจุดมุ่งหมายของคน โดยการโยงภูมิหลังว่ามีผลกระทบต่อกระบวนการทางการศึกษา และผลการศึกษาที่มีต่ออาชีพนั้น จึงถือได้ว่า การศึกษาเป็นกลไกหลักในการถ่ายทอดสถานภาพระหว่างรุ่นอายุ Sewell, Haller และ Portes (1969 : 82-92) จึงได้ขยายตัวแบบดังกล่าวเป็น Wisconsin Model โดยได้ใช้ตัวแปรทางจิตวิทยาสังคมมาใช้อธิบาย เพื่อจะแสดงถึงกลไกที่อธิบายการเชื่อมโยงระหว่างผลกระทบของภูมิหลังที่มีต่อการบรรลุทางการศึกษามีการถ่ายทอดอย่างไร เขาได้ใช้ตัวแบบกระบวนการซัดเกลตาทางสังคมมาเป็นโครงสร้างของตัวแบบในการอธิบายกระบวนการบรรลุ โดยพิจารณาถึงความทะเยอทะยาน (ambition) และอิทธิพลของผู้ที่มีความสำคัญ (influence of significant others) ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการอธิบายกระบวนการบรรลุสถานภาพ นอกจากนั้นยังได้รวมถึงความสามารถทางสมอง (mental ability) และเกรดเฉลี่ยที่ได้รับจากโรงเรียนเข้าไปในตัวแบบด้วย และพบว่าตัวแบบสามารถอธิบายการแปรผันของการบรรลุสถานภาพได้มากกว่าตัวแบบของ Blau และ Duncan จากการที่ตัวแบบได้โยงความทะเยอทะยานทางการศึกษาของนักเรียนที่จะนำไปสู่การบรรลุทางการศึกษานั้น โดยความทะเยอทะยานนี้จะทำให้เขาเข้าใจถึงเป้าหมายที่เขาต้องการ ซึ่งจะมีผลมาจากข้อจำกัดทางสังคม (societal constraints) เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ทางสังคม ดังนั้น การศึกษาส่วนใหญ่จึงมักให้ความสำคัญกับสิ่งที่บุคคลคาดหวังที่จะบรรลุ ซึ่งถ้ามองในแง่ของการบรรลุทางการศึกษา (education attainment) ก็คือ ความคาดหวังทางการศึกษา (educational expectation) นั้นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวังทางการศึกษา (educational expectation) นี้เป็นมิติหนึ่งของความผูกใจัดในความสำเร็จ (achievement orientation) ที่ได้มีการนำมาศึกษากันอย่างกว้างขวาง ในฐานะเป็นตัว

บ่งชี้ถึงการบรรลุสถานภาพทางอาชีพ อันหมายถึงการบรรลุสถานภาพทางสังคม
 ของนักเรียนในชั้นสุดท้าย McClelland (1953 อ้างใน Allen, 1980)
 ได้ศึกษาถึงการเชื่อมโยงระหว่างการประสบความสำเร็จกับแรงจูงใจ พบว่า
 ความผูกใจในความสำเร็จของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบรรลุสถานภาพ
 ชั้นสุดท้ายของนักเรียน นอกจากนั้นผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจ
 ในการประสบความสำเร็จจะมีระดับสูงสุดในกลุ่มของนักเรียนที่มีความสามารถ
 สูงสุดของโรงเรียน Rosen (1959 อ้างใน Allen, 1980) ได้ขยายความคิด
 เกี่ยวกับความผูกใจในความสำเร็จว่า นอกจากแรงจูงใจในการประสบความสำเร็จ
 สำเร็จแล้ว ยังรวมถึงค่านิยมในความสำเร็จของนักเรียน และ ปณิธาน ของนักเรียน
 (aspiration) ผลการศึกษาของ Turner (1964 อ้างใน Allen, 1980)
 แสดงให้เห็นว่า ความผูกใจในความสำเร็จ ของนักเรียน จะมีหลายองค์ประกอบ
 ด้วยกัน (multiple components) คือความต้องการในด้าน การศึกษา อาชีพ
 และความทะเยอทะยาน โดยพบว่าลักษณะทางสังคมจะเป็นตัวอธิบายลักษณะเหล่านี้
 นอกจากนั้นยังพบความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างความผูกใจในความสำเร็จของ
 นักเรียนกับการบรรลุสถานภาพชั้นสุดท้าย กล่าวโดยสรุปได้คือ ลักษณะเฉพาะของ
 แต่ละบุคคลประกอบด้วย ความคาดหวังทางการศึกษา (educational
 Expectations) ปณิธานทางอาชีพ (occupational aspiration)
 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาของตนเอง (academic self concept) การยอมรับ
 นับถือตนเอง (self-esteem) และความสามารถในการควบคุมความรู้สึก
 (locus of control feeling) จะเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดของความผูกใจ
 ในความสำเร็จ (Coleman, 1960; Bachman, 1970, Gordon, 1972;
 Epps, 1975; Allen, 1978 อ้างใน Allen, 1980)

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้จะให้ความสำคัญในเรื่องความคาดหวัง
 ทางการศึกษาของนักเรียนในฐานะที่เป็นกลไกหลักที่จะนำไปสู่การบรรลุทางการศึกษา
 ของนักเรียนและจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการบรรลุทางอาชีพ หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่ง
 คือ การบรรลุสถานภาพทางสังคมของเด็กนักเรียนในอนาคตต่อไป

ประเด็นที่ต้องการค้นหาก็คือความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียนไทยในปัจจุบันเป็นอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากมีเรื่องของโอกาสทางการศึกษาซึ่งเป็นปัญหาใหญ่เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากในระบบการศึกษาของไทยนั้นสถานบันการศึกษาชั้นสูงที่เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นมีจำนวนจำกัด จึงก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษาขึ้นมา ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากคุณภาพของการศึกษาในสถานบันการศึกษาต่าง ๆ ไม่เท่าเทียมกัน และจำนวนผู้สอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย กับจำนวนนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยของรัฐสามารถรับ เข้าศึกษาต่อได้นั้น มีความแตกต่างกันเป็นอันมาก

ผลการวิจัยเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, อ้างใน รังสรรค์, 2521 : 25-32) พบว่า ความไม่เสมอภาคในโอกาสทางการศึกษานั้นมีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณา 3 ประการ คือ

1. ผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวเกษตรกรรมและรับจ้าง ตลอดจนผู้มีมูลำเนาอยู่ในส่วนภูมิภาคนั้น จะมีจำนวนการสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้น้อยกว่าผู้ที่มีมูลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร นอกจากนั้นรายได้ของบิดายังเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการได้รับโอกาสทางการศึกษา โดยพบว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวยากจนจะได้รับโอกาสในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาน้อยมาก
2. โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยจะพิจารณาถึงคุณภาพและสมรรถภาพของโรงเรียน ซึ่งผลการสอนจะส่งผลหรือเอื้ออำนวยต่อการได้โอกาสทางการศึกษาต่อมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่ไม่เท่าเทียมกันเพราะโรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งครู อุปกรณ์การสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก ก็ย่อมจะส่งผลต่อการศึกษาลำเรียนของนักเรียนมาก และก็จะต่อเนื่องไปถึงโอกาสในการได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไป

3. ความไม่เสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาเนื่องจากการกระจายของสถาบันอุดมศึกษานั้นส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จึงมีผลทำให้โอกาสของนักเรียนในส่วนภูมิภาคในการเรียนต่อสถาบันอุดมศึกษาลดน้อยลงไป

นอกจากนั้น Baldrige (1980 : 275-278) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่อธิบายโอกาสการเข้าเรียนต่อของนักเรียน ดังนี้คือ

1. การที่ครอบครัวมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดี ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสในการเรียนต่อได้มากขึ้น กล่าวคือ ครอบครัวที่มีฐานะดี บิดาประกอบอาชีพที่มีเกียรติ และอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูง จะทำให้นักเรียนได้รับการกระตุ้นในการเรียนต่อ ตลอดจนมีฐานะสามารถที่จะเรียนต่อได้ด้วย

2. นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูง ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสในการเรียนต่อได้มากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากระบบการคัดเลือกคนเข้าเรียนยังใช้ระบบการสอบแข่งขัน ดังนั้นระดับสติปัญญาของนักเรียนจึงเข้ามาเกี่ยวข้อง

3. นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ ก็มีโอกาที่จะเข้าเรียนต่อได้มากกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนเล็ก ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากประสบการณ์ทางการศึกษาจะพบได้ในเมืองใหญ่ ๆ เพราะมีสถาบันการศึกษาดังอยู่มากกว่า รวมทั้งระบบการสื่อสารต่าง ๆ ที่ดีกว่า จึงทำให้โอกาสทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน

4. ยิ่งถ้ากลุ่มเพื่อนของนักเรียนมีแผนการเรียนต่อในระดับสูง ก็จะทำให้นักเรียนมีแผนการเรียนต่อในระดับสูงด้วย ประเด็นนี้จะเกี่ยวเนื่องไปถึงการยอมรับความคิดของกลุ่มเพื่อนเอามาเป็นแนวคิดของตนเอง กล่าวคือยอมรับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อแนวคิดของตนเอง

5. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง จะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนต่อในระดับที่สูง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง ก็จะมีผลต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพและในสังคม ดังนั้น ผู้ปกครองก็จะพยายามกระตุ้นให้นักเรียนได้เข้าเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป

จากข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ จึงเป็นไปได้ว่า โอกาสและวิธีการในการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษาของนักเรียนที่ไม่เท่าเทียมกัน น่าจะมีผลกระทบต่อความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียนได้โดยตรง เพราะถ้านักเรียนมองไม่เห็นช่องโอกาสหรือและเห็นว่าคุณภาพของการศึกษาที่ตนได้รับอยู่ต่ำเกินไปกว่าที่จะช่วยให้ได้เรียนสูง ๆ ขึ้นไปได้ ก็จะมีการคาดหวังทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ส่วนพวกที่มีโอกาสศึกษาก็คาดหวังได้สูงกว่า และนอกจากนั้นยังอาจมีนักเรียนบางกลุ่มที่เกือบจะไม่มี ความคาดหวังกับอนาคตทางการศึกษาของตนเองเอาไว้ก่อนเลย ซึ่งถ้านักเรียนประเภทนี้มีจำนวนมาก ก็จะมีผลกระทบต่อ

บุคลากรในอนาคตของชาติอย่างแน่นอน

กล่าวได้ว่า ยิ่งนักเรียนมีความคาดหวังทางการศึกษาสูงก็มีแนวโน้มในการบรรลุทางการศึกษาสูงขึ้น และเมื่อบุคคลสามารถบรรลุสถานภาพทางการศึกษาก็จะนำไปสู่การบรรลุสถานภาพทางอาชีพ ซึ่งก็คือ การบรรลุสถานภาพทางสังคมในขั้นสุดท้าย และถ้าบุคคลในอนาคตของชาติสามารถบรรลุสถานภาพทางสังคมเป็นจำนวนมากก็จะมีผลในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ดังนั้น การที่จะได้ทราบระดับความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียนตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการวางแผนงานเพื่อพัฒนาเยาวชนของไทยให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเบื้องต้นกับความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อได้ภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับความคาดหวังทางการศึกษา
2. เพื่อสร้างตัวแบบที่อธิบายความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผล (causal relation) ซึ่งครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความคาดหวังทางการศึกษา โดยอาศัยพื้นฐานจากแนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยเป็นหลัก
3. เพื่อทดสอบตัวแบบดังกล่าวกับตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียนว่าแต่ละปัจจัยนั้นสามารถอธิบายและทำนายความแปรผันในความคาดหวังทางการศึกษาได้มากน้อยกว่ากันเพียงใด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความคาดหวังทางการศึกษา ว่ามีรูปแบบความสัมพันธ์เป็นอย่างไร
2. ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียน อาจนำไปใช้เพื่อวางแผนพัฒนาความคาดหวังทางการศึกษาและความผูกใจในความสำเร็จของเด็กนักเรียนอันจะมีผลต่อการพัฒนาเยาวชนที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป
3. เพื่อเพิ่มพูนงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งอาจจะมีประโยชน์ในเชิงวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎีและการวิจัย ตลอดจนเป็นแนวทางในการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ต่อไป